

ters die God zelf met eigen Goddelijken vinger op de Tafelen van den Sinai heeft geschreven. Paulus wijst terug op wat staat in Ex. 31:18: »En God gaf aan Mozes de twee tafelen der Gevoelens, tafelen van steen, beschreven met den vinger Gods.» En daartegenover stelt de apostel nu een geheel ander schrijven van God. Een schrijven niet op tafelen van steen, maar op de tafelen van ons menschelek hart, waarvan hij gelezen had in Jeremia 31:33, in deze woorden: »Ik zal mijne wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven.» Zoo werd de Wet Gods dus op tweeërlei manier, altoos door God zelf, geschreven: de eene maal met zichtbare letterteekens op tafelen van steen, en de andere maal met trekken des Geestes op de tafelen van het hart. En van die tweeërlei wijze, waarop God zijn Wet ons ten behoeve schreef, daarvan zegt nu de apostel, dat de Wet Gods, zoolang ze nog alleen op de steenen tafelen, in zichtbare letterteekens voor ons staat, ons doodt, en dat ze ons dan eerst levend maakt, als God de Heere datzelfde wat hij eerst op steen, in letters, voor ons schreef, nu schrijven gaat door den Geest op de tafelen van ons hart.

De apostel had de waarheid van die tegenstelling aan zijn eigen hart en aan zijn eigen ziel onderhouden.

Hij had drie perioden doorleefd. »Zonder de Wet, leerde ik eertijds» (Rom. 7: 9), dat was zijn eerste periode. En daarvan zegt hij, dat hij toen niet wist wat zonde was, en dat de zonde hem weinig prikkelde.

Maar toen maakte hij kennis met »de Wet op de tafelen van steen», en ging hierna in zijn tweede periode over. Toen kende hij de Wet Gods, maar nog alleen in de letter. En gevolg van die kennis was, dat hij nu de zonde ontdekte, tot zonde geprikkeld werd, en leedlijk werd gedood.

Hij zegt er van: Zonder de Wet zoo leerde ik eertijds, maar toen de Wet gekomen is, is de slapende zonde in mij levend geworden, en ik ben gestorven. Natuurlijk was de Wet ten leven, maar mij is ze ten dood bevonden. Want de zonde in mij, door de Wet geprikkeld, heeft mij verleid, en daardoor gedood.

En daarna kwam toen eindelijk de derde periode, toen God ook op de tafelen van Paulus' hart dezelfde Wet geestelijk inschreef. En toen kwam de vrijmaking. En hierna de terugdringing der zonde. Door den Geest het leven.

Ge moogt dus niet zeggen: Omdat de letter doodt, wil ik niet de letter niets van doen hebben, en moet die letter weg.

Integendeel, die letter moet beginnen met ook u te doden; en de verhinderende oorzaak, waardoor het komt, dat de Geest er zoo weinigen vrijmaakt, ligt juist daarin dat ze weigeren door de letter gedood te worden.

Paulus zegt niet: Dat de letter mij doodde, was mijn ongeluk. Verre van dien, juist dat sterfend door de Wet was ook hem de doorgang tot het leven geweest.

De geschreven Wet moet ons doden, en eerst wie door de Wet gedood is, komt voor de poorte des levens, niet zich ontluit, en gaat er door ten leven in.

Geen verlossing zonder kennis van ellende, en op de vraag: Hoe kent gij uwe ellende? luidt het antwoord onveranderlijk alle eeuwen door, onder Oud en Nieuw Verbond: Door de geschreven Wet Gods.

En die kennis van uwe ellende begint wel als de Wet Gods u neerwerpt, en gaat wel door, als de Wet Gods u de knie op de borst zet en u pijn doet, maar volloed wordt die kennis uwer ellende eerst, als die Wet Gods u ook heeft gedood.

Zoo heeft gedood, dat er niets meer in u leeft, waaraan ge u kunt vastklemen, en tot ge gansch hulpeloos en ontbloot en dood in uzeiven, alant u ook ontsluit voor de reddende genade Gods.

Wil iemand dit nu niet, handhaaft hij tegenover de Wet Gods, die hem doden wil en doden moet, zijn eigen onheilgeve, zijn zondig ik, zijn spelenden vrijen wil, zijn willekeurige eigenaardigheid, goed, dan doodt die Wet u hier op aarde niet.

Maar waan niet dat ge daarom den dood ontkomt.

Het verschijl is maar, dat zoo iemand hier zich niet geestelijk door de Wet Gods wil laten doden, hij dan na zijn dood door diezelfde Wet Gods voor eeuwig gedood wordt.

Alleen wie volkomenlijk opvolgt al wat in de Wet geschreven staat, zal leven. Al wie die Wet niet volkomenlijk volbrengt, op dien rust de vloek, en in dien vloek de eeuwige dood.

Wat bestreden moet worden, en wat Paulus bestrijdt is dus niet, dat de letter, d. i. de Wet Gods op de tafelen van steen ons doodt.

Dat toch kon niet anders, dat moet ze doen. Niet omdat de Wet zelf vermoordt is, maar omdat de zondaar voor die Wet Gods niet kan bestaan.

Nem, het kwaad waar Paulus tegen ingaat, is, dat men waant aan die in letters geschreven Wet genoeg te hebben, en dat men deze Wet Gods op de steenen tafelen niet voor de voorlooper, maar voor de blijvende, aldoende, duurzame bedeeeling aanziet.

Kort gezegd, dat men niet door de letter zich laat doden, om dood zijnde het leven des Geestes te vinden.

De letter, de Wet op de tafelen van steen, doodt alijd en moet doden.

Of hier geestelijk, opdat ge ten leven komt. Of na uw sterven persoonlijk, om u voor altoos te werpen in den eeuwigen dood.

Eerst stond de Wet, toen God den mensch schiep, geschreven in zijn hart. Hij kon die volbrengen. Het was de ordinantie van het Werkverbond. Omdat de mensch nog geen zondaar was, doodde de Wet niet, maar zoo hem geleid hebben ten eeuwigen leven.

Toen viel de mensch, en werd het geestelijke schrift van de Wet op de tafelen zijn hart onleesbaar. Er bleef nog wel iets over, maar onduidelijk, niet scherp meer belijfd, bij den ander, dan bij den ander, dooreengemengd en verward. Al verlanwende en te niet gaande. Ten leste onleesbaar tot onherkenbaar wordens toe.

Om aan die ellende een einde te maken, heeft God toen in zijn genade, diezelfde wet die we binnenin ons hart niet meer lezen konden, ons van buiten laten lezen, en ze daarom op twee steenen tafelen geschreven, en hegeen op de tafelen van steen stond, eerst aan heel Israël, straks aan heel de wereld laten bekend maken.

En toen eerst merkte wie God zocht, hoe ver hij was afgeweken, hoe diep verzondigd zijn wezen was, en toen hij zich aan de »Wet op steen» poogde op te richten, sloeg hij voor die Wet neer, en ontdekte hij aan de »Wet op steen» met eiken nieuwen dag al duidelijker zijn

onmachtigheid, zijn verdorvenheid, zijn geestelijken dood.

En zoo kwam hij door dien Tuchtmeester tot Christus.

Hij lag nu hulpeloos, reddeloos, radeloos neer in zijn eigen doodsbanden.

Zoo had God hem toen bereid en ontvanke-lijk gemaakt voor de werkende genade, en die doorwerkende genade kwam nu hierin uit, dat diezelfde God, die eerst in Adams ziel zijn wil geïmpre had, en daarna diezelfde Wet op Sinai in steen buiten ons stelde, thans diezelfde Wet weer inschreef op de tafelen van het hart van zijn kind, en dat schrift van zijn hart levend hield door de gestadige inwerking van den Heiligen Geest.

Zoo was er een lijder, die eerst gezonde dagen kende, en toen vanzelf adem haalde, zonder haast te merken dat hij 't deed.

Maar toen sloop hem krankheid in de keel. De ademhaling werd hem belemmerd. En eindelijk dreigde ze op te houden. En hij was des stikkens nabij.

In dien nood kwam heilkundige hulp hem te stude. Een kunstmatige ademhaling werd aangebracht, die buiten hem omging.

Maar dat duurde slechts tot den tijd der geneezing.

Want toen hij genezen was, toen nam de heilmeester zijn instrument weer weg, omdat nu de natuurlijke ademhaling was teruggekomen.

En zoo nu doet God ook met den zondaar, want een zondaar die weer natuurlijk ademen kan, is een kind Gods.

Amsterdam, 23 October 1896.

Onwaarheid in de Nederl. Hervormde Kerk.

Deze titel is niet van ons.

Hij is van een Hervormd predikant, en wel van Ds. G. Bruna, predikant te Bourse. Hij zelf plaatste deze aanklacht als titel aan het hoofd van een vlugschrift, door hem in Juni dezes jaars uitgegeven.

Het loont de moeite op dit opmerkelijk geschrift nader in te gaan.

Deze predikant toch maakt al den indruk van rondborstigheid te zijn, geen advocatenpleidooi te voeren, maar waarheid te be- doelen.

Lees slechts deze paragraaf over de Doleantie:

Is dus het doel, dat we moeten bereiken so- vereiniteit van elken kring, dan komt van zelve de vraag bij ons op: waarom dan niet de kortste weg genomen en u aangesloten bij die kringen, waar deze soveriniteit reeds is: vrije gemeen- ten, Gereformeerde kerken?

Nu zoude hierin zeer zeker, vooral voor de predikanten, het financieel bezwaar mogen mee- spreken, daar de uitdrukkende alle recht op be- zittingen en uitkeeringen verliezen.

Maar moge dit mede spreken, dit stofelijk be- zwaar alleen zou geen oogenblik tegen geestelijk voordeel mogen opgewogen worden.

Er is echter een geestelijk verlies bij zulk een handelwijze, dat medewegen mag.

Omdat in groote kringen van leden der Ned. Herv. Kerk nog geloof aan die kerk als geestel-ijk instituut gevonden wordt en de oogen voor de onwaarheid daarvan gesloten zijn, daarom wordt in die kringen ieder die de kerk verlaat, voor een scheurmaker of afvallig gehouden. De geschiedenis der doleantie wijst dit uit.

En het uitdreden van b.v. de Gereformeerden zou dan ook geen ander gevolg hebben, dan dat men groote scharen, die nu nog met de waarheid bereikbaar zijn, aan niet-gereformeerden invloed moest overlaten. En dit geldt evenzo- van de modernen en van de Groningers en van elke andere richting: die uitdrukt verlaat een arbeidsveld en verliest het.

Eerst als er geen »partie grise» meer is, als tot in alle kringen de scheiding der belijdenissen in 't bewustzijn is doorgevoerd, eerst dan kan er sprake zijn van andere scheiding.

Het grondbezwaar tegen de doleantie bij vele Gereformeerden is dan ook niet het beginsel, maar alleen de uitvoering, toen het nog te vroeg was, een goede, maar onrijp geplukte vrucht.

Is het hieruit duidelijk, dat een uitdrukkende van personen en groepjes niet wenschelijk is, nog moet worden gevraagd of het inlijven mogelijk is. Want indien deze wenschelijkheid verandering van beginselen moest veroorzaken, dan natuurlijk zou al 't wenschelijke verdwijnen en zouden de beginselen moeten gehandhaafd worden.

Dit bezwaar bestaat bij modernen en Gronin- gers niet: ze zien niet 't minste bezwaar er in, om een kind van geloovige ouders te doopen of een orthodoxe aan het avondmaal toe te laten. Maar bij de orthodoxe richtingen bestaat dit be- zwaar wel: op grond van hun beginsel mag de Gereformeerde geen kind van ongelooovigen doo- pen noch een niet-belijder van den Christus toe- laten tot het Hellig Avondmaal. En nu is de vraag: kan dit beginsel gehandhaafd worden door die Gereformeerden, welke onder het ver- band der Ned. Herv. Kerk leven? Zoo ja, dan blijven om de mogelijke winst, zooveen genoomd, zoo neen, dan uitdrukkende, wat het ook koste.

Let nu op deze gewichtige verklaringen: 1°. een Gereformeerd predikant kan geen niet-belijder tot het heilig Avondmaal toe- laten; 2°. wordt hij hietoe gedrongen, dan moet hij uitdrukkende, wat het ook koste.

In 1886 stond de Gereformeerde kerke- raad van Amsterdam juist voor deze per- tinente vraag. Hij verklaarde: Ik kan en mag deze niet-belijders niet tot het heilig Avondmaal toelaten.

De Hoogere Besturen antwoordden: Gij moet het toch doen.

Amsterdam weigerde.

En toen schreef het Classicaal Bestuur van Amsterdam, doende wat des kerkeraads is, die niet-belijders toch in, verschoot zich achter de Beheers-quaestie, en zette den kerkeraad af.

Just wat Ds. Bruna hier als gedragslijn voorschrijft, is alzoo door den kerkeraad van Amsterdam in 1886 gedaan.

Het was daarom wenschelijk dat hij er zich over uitsprak, hoe hij desniettemin oordeelen kan, dat deze kerkeraad anders had moeten handelen.

Een Gereformeerd predikant, zegt hij, kan en mag geen kind van ongelooovige ouders doopen, noch ook een niet-belijder tot het heilig Avondmaal toelaten. Dus mag ook geen ouderling hietoe medewerken.

Toch dwingt men hietoe jaar aan jaar tal van predikanten en ouderlingen, die zeg- gen Gereformeerd te zijn.

Wat de kerkeraad doet, doen zij voor hun deel mede.

Of iemand op attestatie door u tot het Avondmaal wordt toegelaten of op aan- neming staat precies gelijk.

En een ieder weet, dat in elke groote gemeente van de Hervormde kerk tal van personen, onder het zegel van een Gere- formeerden kerkeraad, recht op Doop en Avondmaal hebben, die feitelijk buiten alle positief Christelijk geloof staan.

Nu zegt Ds. Bruna: Dat mag niet.

Toch doet men het algemeen.

Er is na 1886 geen voorbeeld bekend, dat of Doop, of Avondmaal, of attestatie geweigerd is.

Men doet het, niet goedschiks, maar kwaadschiks.

Men zou, o, zoo gaarne, weigeren. Vroeger deed men dat dan ook. Maar nu durft men niet meer, omdat men weet dat het op afzetten uitloopt.

Ds. Bruna keurt dit af.

Hij zegt: Als men u dwingt, uitdrukkende, wat het ook koste!

Maar zijn stem vindt geen gehoor.

Men laat zich dwingen, doet het toch, en blijft, omdat het zooveel kosten zou.

Een grondbezwaar tegen de Doleantie heeft hij niet. In beginsel valt hij ons bij. Maar, zoo klaagt hij, de uitvoering van het beginsel kwam te vroeg, de vrucht was nog niet rijp om geplukt te worden.

Immiddels geeft hij zelf aan, wanneer de vrucht rijp is, en moet geplukt worden.

Dat tijdstip is z. i. gekomen, als men u dwingt om een niet belijder tot het heilig Avondmaal toe te laten.

Welnu, dat tijdstip ligt niet in de toekomt.

Dat tijdstip was in 1886 gekomen.

Toen deden wij, wat hij zelf aanraadt. We lieten ons niet dwingen, en traden uit het Synodaal verband, wat het ook kostte.

Dat tijdstip is er nog.

Men dwingt er nog elk viereendert jaar de Gereformeerden in de Hervormde kerk toe.

Maar zij treden niet uit.

Zij laten zich dwingen.

Zij blijven.

Omdat het zooveel kosten zou.

En Ds. Bruna staat met hen tegenover ons.

Vraag: Hoe rijmt ge dit?

Bloemendaal.

Zeer begrijpelijk is het, dat het besluit van het Bestuur van Veldwijk, om de be- noeming van Ds. Van Kasteel in te trekken, zekere bevreemding heeft gewekt.

Generijds ziet men hierin een verloo- chening van den Gereformeerden grondslag der Vereeniging, en anderzijds achten de heeren Dr. Keuchenius en Ds. Littooy, dat de schuld van het gebeurde in hoofdzaak elders ligt.

Ons komt voor, dat de schuld noch bij het Bestuur noch bij Ds. Van Kasteel is te zoeken, maar uitsluitend schuilt in de verkeerde begrippen, die misschien een eeuw lang onder ons inheemsch waren geworden.

Ook de Gereformeerden waren van liever- lede vervreemd geworden van de juiste en zuivere opvatting van wat op kerkrechtelijk terrein uit de Gereformeerde Belijdenis voortvloet.

Dat een predikant een inklevend ambt bezat, twelk hij behield ook al was hij los- gemaakt van elke kerk, meenden een tijd- lang allen.

Niemand dacht er anders over.

Eerst in den laatste tijd heeft nau- keuriger historisch onderzoek weer de over- tuiging gewekt, dat een ambt niet anders dan in een kerk bestaandbaar is, dat een persoonlijk inklevend ambt, na den dood der Apostelen, niet bestaat, en dat diens- volgens een ieder die als Dienaar des Woords ambtelijk handelt wil, Dienaar moet zijn in een bepaalde kerk, hetzij dienstdoende of emeritus of voor bijzonderen dienst afge- zondert.

Onder deze omstandigheden nu vinden wij het volkomen verklaarbaar, dat Veldwijk aanvankelijk meende zeer wel iemand met een persoonlijk inklevend ambt te kunnen benoemen, en ook dat Ds. Van Kasteel deze benoeming aanvankelijk aannam.

Anderen hadden het vóór hem gedaan. Doch even natuurlijk was het, dat aldaar het onjuiste hiervan werd ingezien, en dat altoos een correctie van de begane fout beoogd werd.

Voor al de beslissing van de Generale Synode in Middelburg, in zake Ds. Van der Hoogt, kon dit niet wel anders.

Maar natuurlijk bracht dit het Bestuur van Veldwijk in een moeilijke geval.

Het staat wel op den grondslag der Gereformeerde beginselen, maar de vraag, wie bij verschil van gevoelen, in deze oor- deelen zal, is nog niet uitgemaakt, en ge- lijk het in zulk een Bestuur gaat, heeft men dan veler meening te eerbiedigen, en ook de gevoeligheid te ontzien van hen, die geen leden onzer kerken zijn.

Later komt dat dan wel in den haak.

Maar voor een quaestie die reeds han- gende was, en onder geheel andere inzin- ten voorloopig effect verkreeg, gaat het dan moeilijk zoo opeens rechtsomkeert te maken.

We vorderen, laat men dat niet ver- geten.

We vorderen zelfs snel, en in steeds be- ter spoor.

Maar niet opeens, krijgt men alles in den haak.

En al verheven we ons dan ook niet, dat het terugnemen van de benoeming van Ds. Van Kasteel een hoogst bedenkelijke stap was, die vooral voor dezen broeder hoogst onaangenaam moest zijn, de quaestie is er niet mede uit.

Ze komt straks vanzelf weer aan de orde, want iemand moet zijn plaats innemen.

Daarmee zal men voor een nieuw geval

staan. Veldwijk zal dan principieel kiezen of deelen moeten. En ook de man, dien Veldwijk benoemen mocht, zal dan van meet af het goede spoor kunnen betreden.

En al aanzet Veldwijk dan nu nog, toch staan we in het vertrouwen, dat ook zijn Bestuur ten slotte voor den dwingenden eisch der beginselen zwichten zal, en zal inzien, dat een duurzaam, en opzettelijk, en prin- cipieel weerstaan van wat hier eisch is, een nevel tusschen zoo schoone Vereeniging en de Gereformeerden zou doen opkomen, die haar glans verduisteren zou.

Wij althans kunnen ons moeielijk voor- stellen, dat zich een Gereformeerd predikant zoo laten vinden, om de plaats die Ds. Van Kasteel nu niet bezet, in te nemen, op grond van een ingebeeld inklevend persoonlijk ambt, los van eenige kerk.

En is dit zoo, dan komt de zaak vanzelf terecht. Misschien wel door opnieuw Ds. Van Kasteel voor deze taak, maar nu de novo te benoemen.

De Kinderdoop en de Heidelberg.

Sommigen beelden zich nog altoos in, dat de Heidelberg een Kinderdoop leert, die enkel slaan zou op de toekomst van het kind, en niet ook op zijn verleden, of op hetgeen achter den Doop ligt.

Toch is dit gevoelen verstrekt onhou- dbaar.

Let slechts op het volgende:

1°. De Kinderdoop is Doop, en de Doop is een Sacrament. En nu leert de Heidel- berger in Vraag 65, dat het Sacrament dient, om het geloof niet uit te lokken, niet voor de toekomst als mogelijk te stellen, maar om »het geloof te sterken».

Nu laat geen kerkeraad iemand ten Avond- maal toe, om een geloof te sterken, dat hij misschien in de toekomst krijgen zal; maar om een geloof te sterken, dat verondersteld wordt in hem te zijn.

Overmits nu de Catechismus deze bedoe- ling van het Sacrament om het geloof te sterken niet slechts van het Avondmaal, maar van beide de Sacramenten in het ge- meen uitspreekt, dus ook van den Doop, en in de dagen van Ursinus en Olevianus zoo- goed als alle Doop Kinderdoop was, zoo volgt van tweeën één, of men beschuldigt hen van gedachteeloos schrijven, of er staat in Vraag 69 duidelijk, dat volgens den Heidel- berger ook de Kinderdoop strekt, om een aanwezig »geloof te sterken».

2°. In Vraag 69 wordt gevraagd, hoe de Doop mij verzekert, dat mij de offerande van Christus ten goede komt. En hierop nu wordt geantwoord, dat zoo zekerlijk als ik door het uitwendig water de onreinheid des lichaams verlies, ik zoo zekerlijk ook door het bloed en den Geest van de on- zuiverheid mijner ziele gewassen ben.»

Let op dit laatste.

Er staat niet: gewassen zal worden. Er staat niet: gewassen kan worden. Maar er staat zoo beslist mogelijk: »gewas- schen ben.»

Wordt iemand gedoopt, dan verzekert alzoo, volgens den Heidelberg, God hem door dit Sacrament, dat hij van zijn zonde gewassen is.

Natuurlijk mits hij geen verwoepene zij.

Daarop nu wordt in Vraag 70 gevraagd, wat dat zegt: gewassen te zijn. En nog- maals antwoordt de Heidelberg: »Het is de vergeving der zonde van God uit ge- nade te hebben; daarna ook door den Heiligen Geest vernieuwd (d. i. wedergeboren) en tot lidmaten van Christus geheiligd te zijn.»

Ook hier is dus geen sprake van iets in de toekomst, maar van een vergeving der zonde, een wedergeboorte en een inlijving in Christus die men bezit, heeft en ontving.

3°. In Vraag 73 wordt gevraagd of de Doop dan alleen een leerend karakter heeft. En het antwoord is: Neen, de Doop strekt in het minst niet alleen om ons te leeren, dat de afwassing van onze zonde door het bloed van Christus geschiedt, maar veelmeer om ons »door een paand en waartekenen te verzekeren, dat wij zoo waarachtiglijk van onze zonde geestelijk gewassen zijn, als wij met het uitwendig water gewassen worden.»

Ook hier dus, teeken, paand en verzeke- ring, dat de doopeling geestelijk gewassen niet zal worden, maar is.

Met het water wordt hij nu pas gewas- schen, maar geestelijk gewassen is hij reeds.

En 4°. wordt nu, nadat aldus de betee- kenis van den heiligen Doop in het gemeen is vastgesteld, nogmaals opzettelijk uitge- spoken, dat hetgeen van den Doop der volwassenen geldt, evenzo geldt van den Doop der kinderen, indien het kinderen van geloovige ouders zijn.

Volwassenen en kinderen worden, wat den Doop betreft, gelijk gesteld.

Ten eerste: en aan de volwassenen en aan de kinderen wordt het Verbond Gods toe- gezegd, en beiden zijn dus en in het Verbond en in de kerke Gods begrepen.

Ten tweede: niets weniger, niets minder dan aan de volwassenen, wordt ook aan de kinderen der geloovigen, 1°. de vergeving der zonde, en 2°. die werking des Geestes die het geloof werkt, d. i. de wedergeboorte, toegezegd. Natuurlijk ziet dit niet op de toekomst, maar op wat ze hebben. Immers een volwassene wordt niet gedoopt op wat komen kan, maar op wat hij heeft. De gelijkstelling eischt dus, dat dit ook bij de kinderen zoo zij. De kinderen zijn niets we- niger, niets minder dan de volwassenen.

En ten derde: omdat nu de kinderen met de volwassenen alzoo gelijk staan, en in hun aanhoorigheid tot het Verbond en in hun bezit van den Heiligen Geest, daarom moe- ten ook de kinderen evenals de volwas- senen gedoopt worden.

De Doop onderscheidt de geloovigen van de Heidenen en Turken. De kinderen der geloovigen behoreen niet tot de Turken of Heidenen, maar tot de geloovigen. Diensvol- gens moeten ook zij gedoopt worden.

En wel geldt de realiteit van dit alles alleen voor de uitverkorenen, voor de an- deren niet.

Maar dit is precies evenzo bij de vol- wassenen.

Al is een volwassene op belijdenis gedoopt, toch bestaat ook voor hem de realiteit van dit alles niet, zoo hij niet uitverkoren is, maar verwoepene.

Gevaarlijk misverstand.

In de Overrijtsche Kerkbode las men over het besluit der Synode in zake Dr. Scheurer o. m. dit:

o Nederland! Nederland! Gij troetelt het Mahomedanisme in Indië, dat in Armenië uwe broeders vermoordt!

En zij Synode van Middelburg, die den ge- loofswaard der Armenische Christenen tegenover de Mahomedanen herdenkt, verzoekt uwe zending. Scheurer tegenover elken Mahomedaanischen priester, voor zijne naar lichaam en ziel zoo on- gelukkige Javanen, die aan zijne lippen hangen, van zijnen Christus te zwijgen!

Dit is eenvoudig onjuist.

Veelzeker zou Dr. Scheurer zeer stellig tegen den wil en den zin van de Synode te Mid- delburg handelen, indien hij één enkele goede gelegenheid, om van den Christus te spreken, ongebruikt liet voorbijgaan.

Wat de Synode alleen van Dr. Scheurer vroeg is dit: Treed voor het oogenblik niet op als Bedienaar des Woords in open- bare godsdienstoefening.

Uw weg om de zaak des Heeren in Indië te dienen is allereerst, als arts de harten te winnen, en den Christus aan te bevelen in bijzondere ontmoeting.

KUYPER.

Provinciale Groninger Gerefor- meerde Predikantenconferentie.

Vele predikanten, kerkeraads- en gewone leden van Gereformeerde kerken in de provincie Groningen waren Dinsdagmorgen, den zosten dezer, op de bovenzaal van het Militair Tehuis te Groningen bijeen, om de gepubliceerde conferentie bij te wonen.

Nat[ur]alsingezang en gebed, werd door Dr. Geerds van Appingedam, voorzitter van het moderamen, een openingswoord gesproken, waarna Prof. Bavinck verzocht werd zijn referaat te houden over de onderstaande stellingen:

1. Dewijl het Goddelijk Wezen oneindig boven alle schepel verheven en dus in Zichzelf voor alle schepel onkenbaar is, berust alle kennis in alle wetenschap des menschen op bewuste en vrije openbaring Gods.

2. De inhoud dezer openbaring, genomen in den ruimsinnigsten zin, heeft haar archetype in de scientia libera in het bewustzijn Gods; rust op den grondslag der decreta in den wil Gods; is belichaamd in al wat buiten Gods Wezen door Zijn wil als creatuur bestaat; d. i. in den kosmos; en vormt om al deze redenen één organisch geheel.

3. Alle wetenschap des menschen heeft dien kosmos, d. i. dien openbaringsinhoud tot object, en hangt daarom objectief in al hare deelen organisch samen; terwijl ook subjectief deze organische samenhang van alle wetenschap door de eenheid van den menschelijken geest wordt geëcht en bevestigd.

4. Gelijk in alle werken Gods verscheidenheid met eenheid gepaard gaat, zoo sluit ook de organische eenheid der wetenschap de verschei- denheid harer deelen niet uit; en bekleedt met name de theologie in het organisme der weten- schap, vooral ook krachtens de bijzondere open- baring, welke door de zonde noodzakelijk werd, een eigen en zelfstandige plaats.

5. Alle wetenschap is de theologie uiteraard onderscheiden van de kennis Gods, die het deel aller geloovigen is; heeft ze tot subject niet de kerk als instituut maar als organisme; en eischt hare beoefening de toepassing eener weten- schappelijke methode, welke aanwijzing behoort tot de taak der Christelijke filosofie.

6. Het kenmerk der Gereformeerde theologie ligt in haar theologisch karakter, en stelt mis- dien aan haar beoefenaar den eisch, om dit karakter over heel haar terrein, met name ook in de verschillende loci der dogmatiek (zoals b.v. verkiesing, rechtvaardigmaking, wederge- boorte, doop) te handhaven; te meer wijl het anthropologische (christologische, soteriologische) uitgangspunt bijkens de historie tot allerlei dwal- lingen leidt.

Nadat Prof. Bavinck zijn hartelijken dank had uitgesproken voor de uitnodiging, om in deze conferentie zijn gevoelens te mogen uiteenzetten over de vraagstukken van den dag, die ons ker- kelijk leven betreffen, en daaraan den wensch had toegevoegd, dat het resultaat van deze samen- komst mocht zijn, dat, hoewel wellicht geene overeenstemming op ieder punt, toch meerdere toenadering mocht verkregen worden, ging de referent in op zijne eerste stelling.

Indertijd — zoo zeide spr. — de jaren, welke wij doorleeven zijn een gewichtige tijd. Het karakter van dezen tijd is wel eens om- schreven, dat wij kwamen op andere rails, dat de wijsaars waren verzet. Hoewel spreker zich